

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VII. évfolyam.

FIUME, szerda 1910. november 23.

267 szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Viaio dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Feladás szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 832.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . . . 24 kor.   Negyedévre . . . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor.   Egy hónapra . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Az agrárpolitika és a kenyérprodukción.

A kenyér árának a legutóbbi napokban történt újabb emelkedése e kérdéssel való foglalkozást ismét aktuálissá tették. Magyarország ezidei gabonatermése az ország fogyasztó népében azt a reményt ébresztette, hogy — különösen a szegényebb népre — türethetlenné vált kenyérdrágaság csökkenteni fog. Most, hogy a kenyér ára ismét emelkedett, ez szinte meglepetésszerűen hatott, mert a jogos várakozásnak éppen az ellenkezője történt. Noha az idej gabonatermés több mint másfélszerese az 1909. évi gabonatermésnek, mégis a gabona ára csökkenés helyett emelkedő irányzatot mutat. Sőt ijesztő módon emelkedik. Ez természetesen maga után vonja a kenyér árának emelkedését.

Ha a kérdést beható vizsgálat alá vesszük, két mélyen járó okra találunk, melynek szükségszerű következménye: a gabona ár emelkedés és ennek folyománya a kenyérdrágaság. Ez a két ok: a gabonavámok és a gabonaexport. Ennek a két oknak a közös szülőke pedig a mezőgazdasági termelésben rejlik. E kérdéssel később bővebben fogok foglalkozni. A szegényebb néposztály szempontjából egyetlen más tápláló anyagnak az áremelkedése sem oly fontos, mint a kenyér. Miután ma és az utóbbi évek folyamán ennek a tápanyagnak folytonos drágulása egyre tart, ennél fogva égető szükség tudni azt, hogy vajjon van-e mód és eszköz arra, hogy ezt a drágasági folyamatot feltartóztassuk? Erre a kérdésre is bővebben fogok felelni. Azonban előre is mondhatom, hogy igenis lehet a kenyérdrágaságot — habár ideiglenesen is — csökkenteni.

Minden élelmiszer, így a kenyérdrágaság alapja is, elsősorban az okszerűtlen mezőgazdasági termelés. Mi ennek az oka? Egyszerűen az, hogy a mi vámpolitikánk miatt és az utóbbi években állandóan magas gabonaárak folytán a nagybirtokos nem kénytelen intenzív gazdálkodást folytatni. A magyar termőföldnek eme felületes kihasználása rögtön szembejön, ha figyelembe vesszük Németország és Magyarország átlagtermését hektáronként:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab
Német bir.	19.8 q	16.9 q	18.5 q	17.8 q
Magyar bir.	12.2 q	11.0 q	12.1 q	10.9 q
A német termés több m. a magyar %-al	7.6 q 62	5.0 q 45	6.4 q 53	6.9 q 63

Ebből a kis táblázatból is kitűnik, hogy a magyar földbirtokosok rablógazdálkodást üznek, a talaj intenzív kihasználásával szemben. Ezt az anomáliát még tetőzik azzal, hogy a termőföldnek mindig nagyobb részét vonják ki az intenzív gazdálkodás alól. Az 1881—1905. években, vagyis akkor, midőn világ-

szerte agrárkrízis volt, a gabonaárak rohamos csökkenése miatt, nálunk a buzatermő terület 1.049.000 hektárral, közel 40 százalékkal nőtt. Az agrárválság hatása alatt az európai művelt államok leszállították a buza- és rozsterületüket és áttértek az intenzivebb termelő módra. Nálunk ennek az ellenkezője történt.

A hitbizományokon és az arisztokrata nagybirtokokon még ma is racionális gazdálkodás helyett a mult századból nálunk maradt extenzív termelő mód folyik. Ennek főoka az, hogy a birtoktestek megosztásában óriási aránytalanság van. Az ország termelő területének 32 százalékát 1945 nagybirtokos bírja. Ezzel szemben áll tíz milliót meghaladó teljesen vagyontalan népesség, ebből 7 és fél millió foglalkozik mezőgazdasággal. A magyar birodalomból évente 100—250.000 erős, munkabíró ember kénytelen kivándorolni, mert míg millióknak egy talpalatnyi földjük sincs, addig az Eszterházy hercegi család 516.039, a Scsönborn grófi család 241.535, a Károlyi grófok 174.783, a Pálffyak 104.522, az Andrássy grófi család 92.269, a Zichy grófok 66.476 katasztrális hold bitbizományi birtokkal bírnak, hogy a „szegényebb“ grófokat ne is említsük.

A költött forgalmu birtok összes területe a magyar birodalomban 19.373,951 katasztrális holdat tett ki, tehát a magyar mezőgazdaságilag művelt területnek 33.54%-át. Különösen az egyházhoz tartozó területek nőttek meg erősen. Amíg 1870-ben e birtokok 1,674,234 holdat tettek ki, addig 1900-ban 2,797,483 holdra emelkedtek. Ezek az órtási földterületek ki vannak vonva a szabad forgalomból. Így tehát a magyar földművelő-munkás koldus kenyéren tengődik, vagy pedig vándorbotot vesz kezébe és hátat fordít ennek a szerencsétlen országnak.

Magyarország közepes buzatermése negyvennégy millió métermázsát tesz ki; ez az a mennyiség amely az ország gabona áraiban változást nem idéz elő. Jó termés esetén Ausztria-Magyarország gabonát exportáló állam. A gabona ára tehát nem emelkedhet magasabbra a világ piac-árainál, a kenyér ára szintén nem, ellenben rossz termés esetén a monarchia gabonát importál. Azonban a külföldről behozott gabona után métermázsánként 6.50 korona vámot kell fizetni, a gabona tehát nálunk 6—7 koronával drágább, mint a világgiazi ár. Ilyenkor a magyarországi munkás 8—10 fillérrel többet fizet egy kiló kenyérért, mint a párisi vagy londoni munkás.

Az idej termés jóval nagyobb az átlag termésnél. Ez azonban — sajnos — csak szerencsés véletlen. A magyar földtermés átlagai 5—10 éves szakaszokba foglalva alig mutatnak emelkedést. Tájékozásul ide sorolom Magyarország gabona termését hat évre visszamenőleg 1904-ig.

	Buza	Rozs	Árpa
	millió métermázsá		
1909-ben	30.85	11.93	15.65
1908-ban	41.42	12.19	12.26
1907-ben	32.79	14.15	13.73
1906-ban	53.73	13.74	15.18
1905-ben	42.87	11.98	13.50
1904-ben	37.31	12.91	10.87

Ezen rövid visszapillantásból is kitűnik, hogy a buza-termés 1904-ben 6.46 millió métermázsával volt nagyobb, mint 1909-ben. Ugyanez áll a rozsz termésnél is. Csupán az árpa-termés mutat némi emelkedést az előző évekkel szemben. A fenti kimutatáshoz viszonyítva, az idej termés a gazdasági tudósítók szeptember havi becslése szerint a következő:

Buza	50,291.900 métermázsá
Rozs és kétszeres	14,503.300 "
Árpa	13,847.700 "

E szerint az idej buza-termés 19.44 millió métermázsával haladta túl az 1909. évi termést. Ez a terméstöbblet kecsesgető arra, hogy a mai magas kenyér ár a közel jövőben valamivel csökkeni fog, feltéve, hogy Argentína exportja kedvező lesz.

Azonban ne ringassuk magunkat illuziókban, mert a kedvező termés ellenére a kenyérdrágaság érezhetően csökkeni még sem fog, mert a felesleget a gabona-export fogja elvonni. A magyar agráriusok jól vigyáznak arra, hogy az ország népe meglepetésben ne részesüljön, az olcsóbb kenyér révén. Szomorú tény az is, hogy Magyarországon gabona-export nemcsak bő termés esetén van, hanem a legszűkebb esztendőben is egyaránt. Sőt ami ennél megdöbbentőbb az, hogy a gabona-export többlet folytonosan emelkedik, akár van bő termés, akár nincs. Az alábbi példa élénken illusztrálja ezt a tényt. Rövidség okáért csupán a kenyérlisztnek s a buzáknak kiviteli többletét közlöm. Azonban megjegyzem, hogy ez a többlet a rozsz és árpánál is, habár valamivel csekélyebb arányban is de megvan.

A buzakiviteli többlet volt:	
1881—1895. években	6,804,000 métermázsá
1886—1890. "	9,521.000 "
1891—1895. "	8,825.000 "
1896—1900. "	7,721.000 "
1900—1905. "	9,734.000 "

Vagyis a legszűkebb gabona-termés idején a kiviteli többlet a legnagyobb volt. Ennél fogva tehát azt a mennyiséget, amely a kenyérdrágaság csökkenésére a leghathatósabb volna, a belföldi fogyasztástól elvonják, így a kenyér ára inkább emelkedni semmint csökkeni fog, miután a külföldi gabonatermő országok ezidej termése rossznak bizonyult.

A gabona, főleg a buza- és rozstermelő és exportáló Magyarország dacára ennek, nem buzakenyéret fogyasztó ország. Magyarország ugyanis fogyaszt évente 5.8 millió métermázsá buza- és rozskenyéret.

Ezzel szemben kétszeres rozskenyeret 6.5 millió és árpa, zab, kukorica vegyes kenyérből együtt 6.6 millió méterházasát, úgy hogy az összes kenyérfogyasztásból esik:

buzakenyérre	30.8 százalék
kétszereskenyérre	6.0 „
roz- és zabkenyérre	28.6 „
árpakenyérre	12.2 „
kukoricakenyérre	22.7 „

A fejenként egy év alatt fogyasztott összes buza-kenyér mennyiségét tehát legfeljebb 43.91 kilogrammra tehet tenni.

Nagy vonásokban, röviden reá mutattam a kenyér folytonos emelkedésének okaira. Erre vonatkozólag néhány statisztikai adatot is felsoroltam, a melyből mindenki előtt nyilvánvalóvá lesz, hogy ezeknek a bajoknak a szánálása csak gyökeres és üdvös reformok által érhető el. Ismerjük meg most már azokat a reformokat, amelyek ezt a célt elérhetővé teszik.

A kenyérdrágaság ellensúlyozására ezidő szerint legradikálisabb eszköznek a gabona vámkok felfüggesztése bizonyulna. Ez azonban a magyar agráriusok ellenállása miatt ez idő szerint nem lehetséges. A magyar agráriusoknak legideálisabb állapotuk ugyanis az, hogy a gabona ára magas legyen. Ennek az önző célnak az elérésére — sajnos — a magyar kormány teljes hatalmával segédkezet nyújt. Ebből is nyilvánvaló lesz, hogy Magyarország kiuzsorázott népe, a mostani kormánytól, ez irányban nem várhat semmiféle üdvös intézkedést sem. Magától értődik tehát, hogy a népnek kell a kezébe venni a kenyérdrágaság ellensúlyozásának az eszközeit. Erre pedig az első lépés az, hogy követelni kell a városi tanácstól, azt hogy a város nagyszabású kenyérgyárát létesítsen, minden üzleti haszon mellőzésével, csupán a lakosság olcsóbb és jobb kenyérral való ellátása céljából. Hogy ez a radikális cselekvés mennyire üdvös, azt nagyszerűen igazolja a budapesti városi kenyérgyár által termelt kenyér ára. Abban már 12—14 fillérrel olcsóbban árusíthatja a különböző minőségű kenyér kilóját, mint annak előtte a pékmesterek. És még így is tetemes haszonnal zárja le mérlegét. Számításba véve a gabona vámkok felfüggesztését is, akkor Fiume lakossága 20—22 fillérrel olcsóbban jutna, a kenyér kilójához, mint ma. Vagyis fél áron kapná a kenyeret. Meg kell említenem még egy komikus tényét. Ugyanis a kenyér drágaságra való tekintettel, a városi tanács utcai elárulási kedvezményt adott, egy kenyérgyárnak, a minek ellenértékéül az kötelezte magát, hogy a kenyeret 2—3 fillérrel olcsóbban fogja árusítani. A tanács azonban ezzel a kedvezményével nem a lakosság érdekét mozdította elő, hanem a pékmestert juttatta indokolatlan előnyhöz. Mert a kenyérnek utcán való árusítása s az ezzel járó fertőzés és egyéb tisztátalan anyagoknak a kenyérbe való jutása, csak nem nevezhető közérdeknek? Határozottan állítom, hogy a város lakosságának legnagyobb része nem veszi igénybe az ilyen módon árusított kenyeret. Hogy ennek ellenére mégis keresik ezt a kenyeret ennek csak az a magyarázata, hogy a szegényebb nép minden módot felhasznál arra, hogy olcsóbb kenyérhez jusson.

Határozottan állítom, hogy ha a lakosság kényszeríti a tanácsot községi kenyérgyár felállítására, akkor ez ténylegesen hozzáfog járulni a kenyér árának csökkentéséhez.

W. J.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt telefon vagy levelezőlap útján sziveskedjenek nekünk bejelenteni.

UJDONSÁGOK.

— **Az új kormányzó.** Wickenburg István gróf kormányzóhoz ma is sok üdvözlő távirat érkezett. Elsőhelyen kell megemlítenünk Ferenc Ferdinánd trónörökös táviratát, aki rendkívül meleg hangon gratulált a kormányzónak kinevezetéséhez. A ma érkezett táviratok közül kiemeljük a következőket: Follért Károly posta- és táviró vezérigazgató, Ranconnet báró Voloscából, Téglássy István a kereskedelmi miniszterium miniszteri tanácsosa, Üchtritz-Amadé Emil gróf, a bécsi konzuli akadémia tanári kara és igazgatósága stb. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter levélben üdvözölte a gróft.

— **Öngyilkosság a tengeren.** Megirtuk, hogy Knüpfer Benjamin prágai rajztanár szombaton éjjel az Ungaro-Croata „Villám“ gőzöséről a tengerbe vetette magát s nyomtalanul eltűnt a habokban. Az öngyilkos két német nyelvű levelet hagyott hátra, melyekben arra kéri a parancsnokot, hogy utolsó kívánságait teljesítse. A levél szerint az életunt összes ingóságait, készpénzét, továbbá egy prágai bank tizezer koronás elismervényét, Knüpfer Károly bécsi lakóóra hagyta. Nem feledkezett meg a hajószemélyzetről sem, melynek száz koronát adományozott, hogy „ne az ő, hanem a parancsnok egészségére igyanak.“ Utazótáskájában két táviratot is találtak. Az egyik Knüpfer Károlynak volt címezve s benne azt írja az öngyilkos, hogy „a nagy utat megkezdte, levél megy.“ A másik táviratban pedig Demius Károly prágai császári tanácsost arra kéri, hogy „nyitassa ki azonnal a fiókot s olvassa el a levelet.“ Említésreméltó, hogy a „Villám“-nak Anconába történt elindulása után a társaság igazgatósága levelet kapott, melyben arra kéri, hogy Knüpfer tartassa felügyelet alatt, mert öngyilkossági rögeszmében szenved. A révhivatal minden ingóságot átvett a parancsnokságtól s intézkedett, hogy a család azt a prágai rendőrség útján átvehesse.

— **Gyermekek rablóbandája.** Rövid időn belül több olyan betörés és lopás történt, amelyek arra engednek következtetni, hogy elkövetői nem felnőtt tolvajok, mert az üzletekben talált pénzt nem dezsmálják meg, hanem édességeket csemegét és egyéb dolgokat lopnak. A rendőrség már több ilyen gyermek tolvajszövetkezetet szétugratott, de ugylátszik a kis gonosztevők nem rettennek meg hanem újabb bandákat atakítanak és tovább garázdálkodnak.

— **A „Panther“ szökevényei.** Hetekkel ezelőtt megírták a lapok, hogy a „Panther“ hadihajóról, mely februárban negyven tiszttel és százhetven főnyi legénységgel Braziliába indult, Rio de Janeiroban sok matróz megszökött. A híradás akkor érhető feltűnést keltett s a haditengerészet vezetősége oda nyilatkozott, hogy a „Panther“ tulnyomó részben magyar legénységét a kivándorlás vágya kergette Brazília partjaira. A nagyarányú szökés ezzel lekerült a napirendről s az egész ügy feledésbe merült. Most „A Nap“ mai számában újból részletesen foglalkozik a szökés eredményeivel s tudósításában szenzációs részleteket is közöl.

„A Nap“ szerint a magyar, olasz, német és horvát legénység között állandó volt a veszekedés, sőt verekedés, a konyha miatt, mire a parancsnok Brazília előtt öt magyar tengerészt vasra veretett, többeket pedig haditörvényszékkel fenyegetett meg. A magyar, német és horvát matrózok erre elhatározták, hogy Braziliában megszöknek. Egy Cantoni nevű zenggi matróz azonban az összeesküvést feljelentette a parancsnoknak, aki úgy intézkedett, hogy a „Panther“ Délamerikában nem fog horgonyt vetni.

A büntetéstől való félelem mintegy ötven magyar, német és horvát közlegényt arra az elhatározásra vitt, hogy Rio de Janeiro előtt megszöknek. Junius másodikán éjjel Borbás Géza káplár vezetésével valamennyien csónakba is szállottak, a szakács azonban észrevette

a szökést. Fellármázta az őrséget, mely a menekülők üldözéséhez fogott. Rémes hajszá után az üldözők vezetője lövetett. A sortűz tiz matrózt talált el, akik vagy holtan buktak a tengerbe, vagy halálos sérüléssel fordultak a hullámokba. Tizenöt szökevényt sikerült elfogni, a többiek azonban eimenekültek. Az elfogottak közül három magyar, ötven, és pedig Gondio Ádám, Galzo Imre, Bónsa József, Caro Vilmos és Manla Viktor fiúmeiek, a többiek pedig horvátok és osztrákok.

A történetről, a parancsnok természetesen kábeltávirattal tett jelentést a hadvezetőségnek, mely úgy intézkedett, hogy a „Panther“ azonnal jöjjön Fólába. Nyomban kiadták a parancsot is, hogy mindent el kell titkolni, mert a Panther legénységének szökése a fegyelem meglazulásának a jele.

Mielőtt azonban a haditörvényszék ítélezhetett volna a rabok felett, Borbás Géza, Horvát Sándor és Steiner József november másodikán éjjeli börtönükben felakasztották magukat. A többi tizenkettőt a haditörvényszék november elején egyenkint öt évi börtönre s utánszolgálatra ítélte. A hadvezetőség viszont a „Panther“-t a kínai vizekre rendelte s miután a legénységet esküvel kötelezték a hallgatásra, valamennyit a többi hajókra osztották be.

— **Tolvajok a pékműhelyben.** Chiopris Károly pékmester tegnap reggel, amikor üzletét felnyitotta, észrevette hogy ott tolvajok jártak. Chiopris átvizsgálta az üzletét és megállapította, hogy az üzlet egyik félreeső ablakát valaki betörte s azon át hatolt a helyiségbe. Megelégedéssel tapasztalta azonban, hogy a tolvajok nem nagy kárt tettek, mert cukorkákon és lekváron kívüli mást nem vittek el. A károsult feljelentést tett a rendőrségen.

— **Hurcolkodás közben meglopták.** Rabak Eufémia korcsmárosné tegnap San Nicoló városrészéből a Torettora hurcolkodott. A költözéskor egy Manzan Mária nevű napszámosnő és Tompos József zalamegyei napszámos segédkeztek. Este, mikor a butorokat már elhelyezték, az asszony észrevette, hogy pénztárcája, melyben százharminc korona készpénz volt, nyomtalanul eltűnt. Gyauja természetesen a két napszámosra irányult, akiket a rendőrségen fel is jelentett. A rendőrség mindkettőt letartóztatta, mert alapos gyanu merült fel ellenük, hogy a lopást ők követték el.

— **Vádirat egy pékmester ellen.** Gusztincich János pékmester és Mattievich Janka fiúmei lakosok ellen a hatóság, mint ismeretes, sikkasztás büntette miatt indított eljárást. Az ügyészség már elkészítette a terjedelmes vádiratot, mely szerint Gusztincich János osztrák alattvaló, fiúmei pékmester elsőrendű vádlott bűnös abban, hogy egész üzleti be rendezését eladta Mattievich Jának, noha azokra egyik fővárosi gőzmalom 4600 korona erejéig végrehajtást vezetett. Mattievich Jánoska másodrendű vádlottat pedig azzal vádolja az ügyészség, hogy az említett ingóságot megvette, ámbár tudta, hogy azok le vannak foglalva. A törvényszék a sikkasztás ügyében nemsokára megtartja a tárgyalást, melyre hat tanut idéztek meg.

— **A kikötőből.** November 22-én érkezett: „Tisza“ magyar gőzös Tangerből 10,958 láda narancscsal, 1000 zsák kénnel, 800 bál tengeri füvel és 30 tonna vegyes áruval.

Indult: „Ebro“ angol gőzös Hullba 150 tonna fával, 60 tonna ásványvízzel, 200 tonna babbal, 40 tonna gyümölcsrel és 100 hordó fakivonattal. „Belgravian“ angol gőzös Liverpoolba, 600 tonna cukorral, 100 tonna fával, 50 tonna babbal és 100 hordó fakivonattal.

— **Torpedóhajók a kikötőben.** A haditengerészet „Reka“, „Echse“ és „Alk“ nevű torpedóhajói, tegnap délután érkeztek ide Zárából.

A Tengerpart minden jogos panaszt közöl és minden közérdekű felszólalásnak helyt ad. !!!

Távirat ◀▶ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, nov. 22. A képviselőház mai ülésén Berzeviczy elnököl. Bemutatja Hoványi Géza nagyvárad kerületi és iparkamarai elnök kérvényét, melyben a polgári perrendtartás reformjáról szóló törvényjavaslat 31-ik szakaszának megváltoztatását kéri. Jelenti, hogy az állami számszék elnöki állásának betöltésére vonatkozó jelölést a november huszonkilencediki ülésen ejtik meg.

Hegedüs Loránt a pénzügyi bizottság jelentését terjeszti be a négy havi indemnitási javaslatról.

Ezután áttérnek a polgári perrendtartásról szóló javaslat részletes tárgyalására.

Várady Zsigmond reflektál Pop-Csicsó István nemzetiségi képviselőnek beszédére és kijelenti, hogy Pop-Csicsó álláspontja soha sem nyerhet teljesülést. Részletesen ismerteti Deák Ferenc elvi álláspontját, mire

az elnök figyelmezteti a szónokot, hogy a Ház gyakorlatával ellenkezik, hogy a részletes tárgyalásnál általános vitát provokáljon.

Várady folytatja beszédét s határozottan ellenzi az ügyvédi gyakorlatkorlátozást, a numerus klauzusz életbeléptetését, annak a véleményének ad kifejezést, hogy az értékhatar felemelése váltóügyekben a váltóbírók munkáját fogja megsokszorosítani, amely ugy is sok. Ajánlja, hogy az árva ügyek elintézését vegyék el a közigazgatási hatóságtól, az árvaszékektől és bizzák a járásbíróra.

Polónyi Géza megállapítja, hogy az előadó és az igazságügyminiszter között Horvátországra vonatkozólag véleménykülönbség áll fenn. Székely miniszter szerint van befolyásunk a horvát törvénykezésre, az előadó szerint pedig csak törvénykiírdetési jogunk van.

Beszél a bírákról s a szabadkőművesekről s azt állítja, hogy meg kellene tiltani, hogy kuriai s egyéb felsőbbbírói bírák szabadkőművesek lehessenek.

Plózs előadó Várady felszólására válaszol. Polemizál Polónyival s kijelenti, hogy az általa felhozottak a bírói szervezethez tartoznak.

Az ülés folyik.

A horvát tartománygyűlés.

ZÁGRÁB, nov. 22. A ma megnyitott horvát tartománygyűlésen felolvasott királyi kéziratból a következő részeket közölhetjük:

A magyar királyság, továbbá a horvát, szlavon és dalmát királyságok között fennálló közjogi kiegyezés egyes határozatainak interpretálásában félreértések merültek fel. Feltétlenül felmerül annak a szükségessége, hogy ezek a félreértések a két kormány megegyezése alapján kölcsönös megalapozásra kiküszöböltesse. Szükséges, hogy a vasuti szolgálati pragmatika a kiegyezési törvény szemmel tartása mellett az igazságok megfelelőleg megváltoztassák. Miután többség, amely komolyan dolgozhat, nincsen, de alapos a remény, hogy a mostani választások eredménye alapján a többség összehozható, a tartománygyűlés elnapoltatik.

A portugál gyarmatokról is kiűzik a szerzeteseket.

BERLIN, nov. 22. Hongkongból táviratozták: A portugál kormány távirati rendeletet küldött a macaoi kormányzónak, hogy a portugál szerzetesek kiűzéséről szóló intézkedést ott is életbeléptessék. A szerzetesek egy része Braziliába fog elmenni, másik Concincinban telepszik le.

A monarchia és Törökország.

KONSTANTINÁPOLY, nov. 22. A „Sabah” megcáfolja az orosz sajtónak azt a híreit, hogy Törökország és Ausztria-Magyarország között titkos megegyezés jött létre. A lap szerint a monarchia és Törökország közötti barátságos viszony vehető politikai megegyezésnek.

Kifosztott karaván.

TEHERÁN, nov. 22. Sciras közelében egy nagy karavánt megtámadtak és kifosztottak. A támadók egy angol cég tulajdonát képező száz bál árut raboltak el. A hatóságok megtesznek minden lehetőt, hogy a banditákat elfogják.

Bolgár provokálás

Törökországban.

KONSTANTINÁPOLY, nov. 22. A „Tanin” szenzációs leleplezéseket közöl Szófiából, melyek szerint a legutóbbi miniszterium változás óta több politikus azt tervezte, hogy Törökországot bandák betörésével provokálják.

A kolera.

GRÁZ, nov. 22. A koleraveszedelem miatt a november 27-én tartandó vásárról eltiltották a magyar és a horvát állatkereskedőket.

RÓMA, nov. 22. Az utolsó huszonnégy órában Palermón 3, Castel Madonnán 1, Becconan 1, Pipermón 1, Sonninón 1 koleraeset történt.

Vonatostól leszakadt hid.

VARSÓ, nov. 22. A Bécs—varsói vasut egyik hidja egy tehervonat alatt leszakadt. Négy teherkocsi elsüllyedt a Visztulában s három ember belefullt.

Borszéki
GYÖGYÉSZÜDÍTŐVIZ.
A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!
Főraktár: Stenczl és Fritsch cégnél
Fiume Telefon 944. szám.

„Sans Souci”

elismert legfinomabb, francia minta szerint előállított pezsgő.

Carte d'Or, Carte blanche, Asti spumante,
Gennaro Ossoinack pezsgőbor pince Görz,
Főraktár Fiumében: Benvenuto Vezzil-nél
Via Lodovico Kossuth.

Árjegyzék ingyen.

A Tengerpart

telefonszáma

229

25

kor.-ért

készül saját műhelyemben egy férfi öltöny, felöltő vagy télikabát finom gyapjuszövetből, a legújabb divat szerint

Kardos Ármin férfiszabó, Budapest

VII., István ut 14.

Vidékre mértékvétel-utasítás és posztóminták bérmentve küldetnek.

„DE LA VILLE”
SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —
Az étteremben délelőtt 9 órától izletes
villásreggeli olcsó áron.

A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF
jőhírnevű kaposvári cigányzenekara hang-
versenyez.

TULAJDONOS:
BUDAI KÁROLY

Alapított 1850-ben

Cante Giuseppe

nagy butorraktára

és asztalos műhelye

Fiume, Via Cappuccini 4. sz.

Nagy választék modern luxus butorokban. Vas- réz- és kárpitos butorokban Szolid és elegáns kivitelben.

Hizott libák.

Kilója 1 K. 60 f.

Tisztelettel értesitem a m. t. közönséget, hogy mátol kezdve hizott libák egészben vagy részben kilónként 1 K. 60 fillérért kaphatók nálam. Minden kedden és szombaton friss bécsi kolbász érkezése. Libaszir és pulyka.

Tisztelettel

Dragoner I. Piazza Mercato Coperto.
Braidia. Telefon 654.

Kisasszony,

aki a magyar és német nyelvet bírja
irodai munkákra

felvétetik Fratelli Deisinger cégnél
Via Macello 7.

Disznózsir

garantált valódi, kilónként 2 karonéért kapható Dragoner I.-nél Piazza Mercato Coperto Braidia. Telefon 654.

BONAVIA

nagyszálló és étterem

Via Edm. de Amicis 4 Fiume

56 szoba. - Tágas éttermek, nyáron szép kerthelyiséggel. - Magyar konyha. - Tiszta magyar és külföldi borok. - Kőbányai Polgári Sör. Olcsó árak!

No. 11684
civ. 910.

EDITTO.

Si notifica che ad istanza di Anna Buljan nei giorni 29 Dicembre 1910 e 30 Gennaio 1911 dalle ore 10 alle ore 12 merid. avrà luogo in questo Tribunale (piano III. st. 4.) il duplice esecutivo incanto delle realtà A. I. 1-5 B. 2 della partita tav. No. 1978 di Fiume di trascritta ragione di Matteo-Bernardo Malvich e ciò al primo incanto a prezzo non inferiore della stima di Cor. 6900 ed al secondo a qualunque prezzo, che il deliberatario dovrà assumere fino alla concorrenza di delibera e secondo l'assegno del Giudice tutte le ipoteche gravitante sulle realtà sopramenzionate.

Si diffidano per tanto tutti i creditori ipotecari di insinuare le loro pretese fino alla vendita di detta realtà, polché in caso diverso dovranno ascrivere a sé stessi se la distribuzione del prezzo verrà eseguito senza il loro intervento, e ne restassero esclusi in quanto il prezzo venisse esaurito colla distribuzione.

Tutti i creditori ipotecari i quali non hanno il domicilio nel luogo del Giudizio, o in vicinanza di esso, debbono costituire procuratori in questo luogo per la garanzia dei loro diritti nella futura distribuzione del prezzo, e notificare al Giudizio il nome e l'abitazione prima della vendita, perché in caso contrario a coloro che avranno ommessa questa notificazione verrà deputato d'Ufficio a loro spese e pericolo un curatore, al quale poi si faranno tutte le ulteriori intimazioni.

Le ulteriori condizioni d'asta restano ostensibili all'atto della vendita, ed anche prima presso l'Ufficio di Registratura durante le ore d'ufficio.

Regio Tribunale.

Fiume, 24 Ottobre 1910.

Il r.

Giudice Nachtigal.

Mikulás napjára hölgyeknek a legszebb ajándék a

kézimunka

Nagy választék a leggyorsabbtól a legdiszesebbig megkezdett, kész és előrajzolt munkákban a legolcsóbb áron. Urak részére mellények, mappák és dobozok minden célra. Fehérneműek teljes menyasszonyi kelengyékhez vászonból és chiffonból. Szíveskedjék fentiekről meggyőződni. Mintákat házhoz küldök.

Fiume Kossuth Lajos-utca 24. sz.

Mischi Ida.

HAJELTÁVOLITÁS

hölgyeknek arc- és karról 5 perc alatt, fájdalom nélkül. Bámulatos eredmény. Vidékre szert pontos utasítással, diszkrétan küldök, Csakis „Miracle” törvényesen védett és bejegyzett védjeggyel ellátott szer valódi. Artalmatlanságért, eredményért jótállók, Párizsi kozmetikai kiállításon aranyéremmel kitüntetve

POLLÁK SAROLTA VI. T. Andrassy-ut 38. szám, I. em. utánzatoktól óvakodjon. Telefon 157-98. Fogad egész nap.

A n. é. fiumei közönség szives tudomására hozom, hogy a Via Germania 2. szám alatt levő

SECESSIO KÁVÉHÁZAT

átvettem.

Szakismereteimmel mindenkor arra fogok törekedni, hogy kitűnő kávéházi italokkal továbbá bel- és külföldi lapokkal kifogástalanul kiszolgáljam t. vendégeimet.

Minél számosabb látogatást kér

Löffinger Ferencz
kávéház tulajdonos.

Fiumei Ör- és Záró Intézet

Via Riva 2. - FIUME - Telef. II-10

- Elvállal mindennemű felügyelet
- és pedig: villák, hajók, raktárak,
- telkek gyárok és mindennemű
- szabadon fekvő áru őrzését a
- :: legelőnyösebb feltételek mellet. ::

BROTT LAJOS

vegytisztító és ruhajavitó intézet
Fiume, Vicolo della Germania I. sz.

„OLLA”
bebizonyíthatólag a legjobb higiénikus Gummi különleges ség.

2 évi jótállás.
VÁLOGATOTT MINTAGYŰJTEMENY TUCATJA K. 5.—
„Olla”-t több mint 2000 orvos mint a legmegbízhatóbbat ajánlja.

Kapható Fiumében: a Prodám, Catti, Mizzan és Budak-féle gyógyszerárakban, továbbá F.lli Pavacic, Benco Ernő és Papp Rudolf drogeriájában. Erd. árjegyzék ingyen az „OLLA” Gummiköz. ponttól Wien II. 297 Praterstr. 57.

☛ **Telefon 474. szám.** ☛

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a Via del Mercato coperto 3. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelően berendezett fűszer és csemege üzletet nyitottam. Minden törekvésem oda irányul, hogy tisztelt vevőimet a legmesszebbmenő figyelmes kiszolgálásban részesítem. Raktáromon mindenkor friss és elsőrendű fűszer, csemege, bel- és külföldi sajtok, konzervek, friss töltésű ásványvizetek igen előnyös áron kaphatók.

Tisztelt vevőim kényelmére mindenkor friss kenyeret is raktárou tartok az első fiumei kenyérgyár gyártmányaiból.

Szives pártfogást kérve, vagyok mély tisztelettel
Markovics S. fűszer- és csemege kereskedő.

Bratovich G. N.

: elsőrendű könyvkötészete :
a Castello utca 9. számú Kucich házban van. Telef. sz. 766.
Rifogástalan munka. :- Olcsó árak.

A leggazdaságosabb, állandó meleget tartó, kitűnő kályha a

Meteor
kályha

kőszén és koksztűtésre berendezve.

Egyedüli és kizárólagos raktár:

WURZER JÁNOS
Fiume, Vicolo dell'Ospedale.

Bátorkodom uraságod nagybecsű figyelmét ezúton felhívni

„MERKUR”

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEMRE,

hol minden a nyomdászati terén előforduló munkák a legpontosabb és legszebb kivitelben saját felügyeletem alatt készülnek. Uraságod saját érdekében cselekszik, ha nyomtatvány szükségletének beszerzése előtt b. rendelési szándékáról műintézetemet telefon utján értesíti.

TELEFON 932

Kiváló tisztelettel
CHILKO JÓZSEF
a „MERKUR” könyvnyomda tulajdonosa.

TELEFON 932

Klór nélküli mosás jótállás mellett. Ingek a legújabb amerikai ingmángorló s vasaló gépen vasaltatnak, miáltal az ing kiméltetik és a legszebb fényt kapja. Probával ingyen szolgál a

„KRISTÁLY” gőzmosóda és vegytisztító intézet

— TELEFON 964. —
FIUME ABBAZIA
Via Ponte 3. Villa Selene.
Meinhardt J.
tulajdonos.

„A TENGERPART”

— telefonszáma —

229

Ha előfizetni akar, vagy hirdetni valója van hívja fel ezt a számot

229

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

SCHÖN I. :: **Szépség és hajápolási terme** :: SCHÖN I.

Via Governo 2, II. em.

A legújabb módszer szerinti arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 1189.

AURORA kávéház
Velence Szt Márktér

Kitűnő fagyalt, tea kávé, csokoládé, cukrászsütemények stb. Előzékeny kiszolgálás. Kiránduló társaságoknak és iskoláknak olcsóbb árak.

Hungária Penzió

:-: Lussingrande :-:

Magyar ház modern komforttal. - Napi ellátás 6 korona. - Kitűnő konyha.

Tulajdonos: özv. Seress Imréné.

A Tengerpart

kiadóhivatala és szerkesztősége a Vicolo dell'Ospedaleban levő Wurzer ház I. emeletén van.